

2030. aasta järgsete riiklike eesmärkide ja paindlikkuse läbivaatamine ELi kliimapoliitika raamistikus

Tärniga (*) märgitud väljad on kohustuslikud.

Sissejuhatus

Euroopa kliimamääruses on sätestatud ELi kliimaeesmärk vähendada 2030. aastaks kõikide ELi majandusharude kasvuhoonegaaside netoheidet 55% võrreldes 1990. aasta tasemega. See on siduv eesmärk terve ELi jaoks, kuna kliimamäärusega ei kehtestata igale liikmesriigile erikohustusi. See on ka netoeesmärk, kuna hõlmab nii heidet kui ka süsiniku eemaldamist. 2025. aasta detsembris jõudsid mõlemad kaasseadusandjad esialgsele kokkuleppele, millega toetatakse õiguslikult siduvat 2040. aasta eesmärki vähendada netoheidet 90% võrreldes 1990. aastaga. Samuti tuleb komisjonil esialgse kokkuleppe kohaselt pöörata 2040. aasta kliimaeesmärgi saavutamisel piisavalt tähelepanu kvaliteetsete rahvusvaheliste ühikute vajalikule määrale. Rahvusvahelised ühikud võivad moodustada kuni 5 % ELi 1990. aasta netoheitest. See eesmärk tagab kodanikele, ettevõtjatele ja investoritele suurema prognoositavuse tulevikuplaanide tegemisel.

Praeguse 2030. aasta eesmärgi saavutamist toetab ELi kliimapoliitika raamistik, mille sihiks on vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet õiglasel ja kulutõhusal viisil ning pidades silmas õiglase ülemineku edendamist, konkurentsivõime suurendamist ja keskkonnakestlikkuse toetamist kõigis liikmesriikides. Raamistiku tuumaks on kolm peamist komponenti, mis hõlmavad eri sektoreid ja kasutavad erinevaid mehhanisme: jõupingutuste jagamise määrus ning maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määrus (LULUCFi määrus) ning ELi heitkogustega kauplemise süsteemid (HKS 1 ja 2).

Jõupingutuste jagamise määрусega kehtestati igale liikmesriigile siduvad iga-aastased heite piirmäärad. Piirmäärad katavad transpordist, hoonetest, põllumajandusest, jäätmetest ja muust kui CO₂ heitest tulenevaid heitkoguseid energeetika- ja tööstussektorites, mis HKS 1 alla kuuluvad. Piirmäärade kehtestamise eesmärk on tagada heitkoguste järkjärguline ja õiglane vähendamine. Läbivaadatud LULUCFi määрусega kehtestati 2030. aastaks kogu ELi hõlmav süsiniku netoeemaldamise eesmärk, mis on jagatud siduvateks riiklikeks netoeemaldamise eesmärkideks maakasutussektoris, et edendada ümberkujundavaid meetmeid ja investeeringuid. Mõlema õigusakti puhul on riiklikud eesmärgid kooskõlas ELi 2030. aasta kliimaeesmärgiga. Eesmärkide saavutamiseks vajalike riiklike poliitikameetmete kindlaksmääramine ja rakendamine asjaomastes majandussektorites on liikmesriikide ülesanne. Nad on esitanud need poliitikameetmed oma riiklikes energia- ja kliimakavades.

HKS on kogu ELi hõlmav turupõhine süsteem, mida kohaldatakse ettevõtete suhtes ja mis soodustab heitkoguste vähendamist. HKS-i süsteemiga on kehtestatud kogu ELis heitkoguste piirmäär, mille ulatuses on

võimalik ettevõtete kohustustega kaubelda. Nii saavad heitkogused hinna ja tõhusad vähese süsinikuheitega tehnoloogiad hakkavad turul omavahel rohkem konkureerima. Samuti on ette nähtud, et süsteemi kaudu saadud tulu peab investeerima kliimamuutuste vastu võitlemisesse ja nende mõjuga kohanemisesse. HKS 1 alla kuuluvad sellised sektorid nagu elektritootmine ja tööstus ning teatav osa lennundusest ja merendusest. HKS 2, mis järgib sarnast turupõhist lähenemisviisi, hakkab toimima 2028. aastal ja katab heitkoguseid, mis tulenevad kütuse põletamisest hoonetes, maanteetranspordil ja muudes sektorites (peamiselt väiketööstus, mida HKS 1 ei hõlma). Mõlema HKS-i puhul ei ole vahet, kuskohas ELis heidet vähendatakse.

ELi kliimapoliitika seadusandlikke sambaid täiendab juhtimisraamistik, mis on kehtestatud [energialiidu ja kliimameetmete juhtimise määrusega](#) (edaspidi „juhtimismäärus“), millega nõutakse regulaarset aruandlust, seiret ja kavandamist, et tagada nõuete täitmine ning suurendada energiajulgeolekut, konkurentsivõimet ja kestlikkust kõikjal ELis. Lisaks on [süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määruses](#) sätestatud eeskirjad süsiniku jõulise ja kestliku eemaldamise ning mulla kasvuhoonegaaside heite vähendamise usaldusväärseks sertifitseerimiseks. See hõlmab nii süsinikupõllundust (LULUCF ja potentsiaalselt põllumajandus), süsiniku püsivat eemaldamist (nt kogumine otse atmosfäärist, biogeense süsiniku kogumine ja säilitamine ning biosüsi) kui ka süsiniku säilitamist hoonetes.

Kuna riiklikud kliimaeesmärgid on seatud ainult 2030. aastani, on komisjon alustanud nende eesmärkide läbivaatamist ja võimalikku muutmist kooskõlas ELi 2040. aasta kliimaeesmärgiga. Tuleb välja töötada uus kliimaraamistik, millega saavutatakse ELi 2040. aasta kliimaeesmärk, ja samaaegselt tuleb edendada konkurentsivõimet ja keskkonnasäästlikkust ning tagada kulutõhusus ja solidaarsus. Algatuse raames uuritakse ka seda, kuidas tagada suurem paindlikkus, et aidata liikmesriikidel saavutada oma eesmärgid kõige tõhusamal viisil. Lisaks peaks raamistik toetama ka looduspõhist süsiniku eemaldamist ja elurikkust, arendama edasi ringmajandust ja kestlikku biomajandust ning pikaajaliselt kindlustama nendega seotud tarneahelad - seda kõike kliimamuutuste toimumise olukorras. Üks oluline näide on aidata metsamajandajatel ja põllumajandustootjatel võtta kasutusele täiustatud maamajandamistavad, et suurendada Euroopa maasektori kerksust.

Eelöelduga seoses algatab komisjon avaliku konsultatsiooni, et koguda arvamusi ja tõendeid eri poliitikavariantide kohta, mida valida ELi 2040. aasta kliimaeesmärgiga kooskõlas olevate riiklike kliimaeesmärkide kehtestamisel. Küsimused puudutavad probleeme, millega tuleb tegeleda, ELi sekkumise eesmäärke, riiklike eesmärkide seadmist ja juhtimist ning võimalikke ELi tugimeetmeid riiklike kliimameetmete toetamiseks, eelkõige põllumajanduse ja metsanduse väärtusahelates.

Algatuse eesmärk on koguda kõigilt sidusrühmadelt erinevaid vaatenurki ja teadmisi, arutleda praeguste poliitiliste lähenemisviiside üle ja uurida uusi võimalusi 2030. aasta järgse tõhusa kliimapoliitika raamistiku kujundamiseks. Käesoleva küsimustiku poliitikavariandid on seotud paralleelselt peetavate avalike konsultatsioonidega [energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse](#) läbivaatamise üle ning [rahvusvaheliste ühikute](#) rolli üle 2030. aasta järgses poliitikaraamistikus.

Teie andmed

Kui hästi olete kursis jõupingutuste jagamise määruses, maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) määruses ning nendega seotud ELi poliitikavaldkondades sätestatud eeskirjade ja liikmesriikide eesmärkidega?

	Väga hästi	Hästi	Ainult osaliselt	Halvasti
* Jõupingutuste jagamise määrus	X ☐	☐	☐	☐
* Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) määrus	X ☐	☐	☐	☐
* ELi heitkogustega kauplemise süsteem (HKS 1)	X	☐	☐	☐

* ELi heitkogustega kauplemise süsteem (HKS 2)	X	☐	☐	☐
* Süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määrus	X	☐	☐	☐
* Energialiidu ja kliimameetmete juhtimise määrus	X	☐	☐	☐
* Taastuvenergia direktiiv	X	☐	☐	☐
* Energiatõhususe direktiiv	X	☐	☐	☐

2. osa. Probleemid ja eesmärgid

1) Mil määral nõustute, et järgmised probleemid mõjutavad ELi kliimaeesmärkide saavutamist negatiivselt?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Jõupingutuste jagamise määruse ning LULUCFi määruse eesmärgid ja liikmesriikide endi seatud riiklikud kliimaeesmärgid ei ole omavahel kooskõlas, sealhulgas selles osas, kuidas neid eesmärke püütakse täita.	☐		☐ X	☐	☐	☐
* Jõupingutused, mida liikmesriigid praegu kliimaneutraalsuse saavutamiseks teevad, ei ole piisavad.	☐	☐	X	☐	☐	☐
* ELi kliimaeesmärkide saavutamisel tehtud edusammud on olnud liikmesriigiti ebaühtlased.	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Jõupingutuste jagamise määruks ning LULUCFi määruks sätestatud riiklikud eesmärgid ja avaliku sektori kulutused ei ole omavahel koordineeritud.	☐		X	☐	☐	☐
* Põllumajanduse ja metsanduse väärtusahelates tegutsevatel ettevõtjatel ei ole tõhusaid majanduslikke stiimuleid selleks,	☐	☐	☐	X	☐	☐

et investeerida süsinikupõllundusse ja suurendada kliimakerksust.						
* Tööstusel ei ole tõhusaid majanduslikke stiimuleid selleks, et investeerida süsiniku püsivasse eemaldamisse või toodetes süsiniku säilitamisse.	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Põllumajanduse ja metsanduse väärtusahelates puuduvad tõhusad heite ja eemaldamise aruandlus- ja arvestussüsteemid.	☐ X		☐	☐	☐	☐

Milliseid muid probleeme või probleemide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Eesti peab oluliseks, et 2040. a kliimaeesmärgi täitmisel kasutatavad paindlikkused oleksid kasutatavad EL kasvuhoonegaaside arvestussektorite üleselt, st kasvuhoonegaaside heitkoguse ja sidumise ühikud oleksid sektorite vahel üle kantavad. Samuti peame oluliseks, et kliima- ja energeetikaeesmärkide vaheline paindlikkus, rahvusvaheliselt kaubeldavad kasvuhoonegaaside ühikud ja püsiv CO₂ eemaldamine oleksid arvestatavad nii liikmesriigi kui ka ELi eesmärkide täitmisel ning nende kasutamise võimalus ei sõltuks ELi ülese netoheite vähendamise eesmärgi saavutamisest. 2030. a järgse EL kliimaraamistiku paindlikkuse mehhanismide kujundamisel tuleb tagada, et need oleksid liikmesriikidele selgelt mõistetavad, riikide eripärasid arvestavalt kättesaadavad ning lihtsasti rakendatavad. Maakasutussektoris tuleb arvestada metsarikaste riikide ajaloolise panusega süsiniku sidumisse ja arvestada metsade vanuselise struktuuriga. LULUCF sektoris lühiealiste eesmärkide täitmine on keeruline kuna leevendusmeetmete mõju on palju pikaajalisem. Paindlikkuste kasutamine on ebakindel või nõuab nende kasutus suurel hulgal tõendite kogumist ehk siis nende kasutamine tulevikus võiks olla kindlamalt ja lihtsamalt. Riiklike eesmärkide seadmisel ja baastasemete määramisel on oluline, et nende määramisel kasutatakse kõige uuemat riiklikku KHG aruannet (NIR). See annab võimaluse kasutada kõige täpsemaid teadaolevaid andmeid ning võtta arvesse vahepealseid parandusi. Põllumajanduse ei ole asjakohane tugineda 2005. aasta andmetele.

2) **Mil** määral nõustute, et järgmised eesmärgid peaksid suunama ELi 2030. aasta järgset kliimapoliitikat?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Tagada, et kõik liikmesriigid annavad oma panuse ELi 2040. aasta kliimaeesmärgi saavutamisse	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Tagada, et kõik majandussektorid annavad oma panuse ELi 2040. aasta kliimaeesmärgi saavutamisse	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Luua lihtne ja tõhus järelevalve- ja vastavusmehhanism	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Töötada välja lihtne, kulutõhus ja paindlik ELi 2040. aasta kliimapoliitika raamistik	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Tagada kooskõla riiklike kliimaeesmärkide ja nendega seotud energiaeasmärkide vahel	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Soodustada investeeringuid ELi majanduse konkurentsivõime edendamiseks	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Edendada ausat ja õiglast üleminekut	☐	☐	☐	☐	X	☐

* Soodustada investeeringuid rohepöördeks vajalikesse taristutesse (nt elektrivõrgud, süsiniku kogumine ja säilitamine, transpordi elektrifitseerimine)	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Suurendada keskkonnakestlikkust ning tugevdada seoseid looduse ja elurikkuse kaitse poliitikaga	☐	☐		☐ X	☐	☐
* Edendada konkurentsivõimelist, kerkset, ringluspõhist ja vähese süsinikuheitega biomajandust	☐	☐	☐		☐ X	☐
* Julgustada põllumajandustootjaid ja metsandusettevõtjaid kliimameetmeid võtma ja neid selle eest premeerida	☐	☐	☐	X	☐	☐

Milliseid muid eesmärke tuleks arvesse võtta?

Vähese süsinikuheitega biomajandus on üks peamine EL arengusuundi, kus saame kohaliku ja olemasoleva ressursiga majanduslikku väärtust luua tagades keskkonna/kliima tasakaalu. Oluline on tagada kooskõla keskkonnakestlikkuse, looduse ja elurikkuse kaitse ning kliimapoliitika vahel. 2040 kliimaraamistik peaks lisaks ringmajanduse ja biomajanduse arendamisele käsitlema keskse teemana ka tervisemõjusid, sealhulgas keskkonnatervist, kliimamuutustega seotud terviseriske ning ühiskonna ja ökosüsteemide kerksust. 2030. aasta järgne raamistik peab lisaks netoheite vähendamisele toetama ka majanduse ümberkujundamist. See tähendab investeringuid uutesse väärtusahelatesse ja tehnoloogiatesse, mis loovad pikaajalist majanduskasvu. Eesti jaoks on siin olulised eelkõige ringmajanduse arendamine, kriitiliste toormete väärimine, keemiatööstuse arendamine ning jäätmete suurema lisandväärtusega kasutamine. Need valdkonnad võimaldavad siduda kliimaeesmärgid tööstuspoliitikaga, luues uusi ärivõimalusi ja töökohti.

Põllumajanduses on kliimaeesmärkide täitmisel oma roll, ei tohi see tulla saagikuse või konkurentsivõime languse ega toidujulgeoleku arvelt. 2040. aasta eesmärkide seadmisel tuleb arvestada ka geopoliitilise olukorraga. Suurenenud on vajadus valmistuda kriisideks, eriti idapiiri riikides, ning põllumajandus on mõjutatud ka näiteks olulisest sisendite hinnatõusust (näiteks väetised).

Peab arvestama teiste strateegiate ja eesmärkidega. Näiteks biomajanduse strateegia eesmärk on vähendada fossiilsete toormete kasutust ning toetada ELi kliima- ja keskkonaeesmärke. Eesti kontekstis kaasneb sellega nii positiivseid mõjusid kui ka olulisi riske. Positiivsete mõjudena võib esile tuua kasvuhoonegaaside heite vähenemise fossiilsete materjalide asendamise kaudu, süsiniku pikaajalise talletamise bioressursipõhistes toodetes ja hoonetes ning ringsete lahenduste laiemat kasutuselevõttu. Samas suureneb biomajanduse arenguga konkurents biomassi kui piiratud ressursi pärast. Biomassi kasutamine võib sattuda vastuollu looduskaitse, elurikkuse säilitamise ja LULUCF sektori lühiajaliste kliimaeesmärkide saavutamise, mistõttu tuleks leida tasakaal.

3. osa. Liikmesriikide eesmärgid

Riiklike eesmärkide seadmine

3) Mil määral nõustute järgmiste variantidega 2040. aasta riiklike kliimaeesmärkide

seadmiseks (mis võiksid hõlmata heite vähendamist ja/või süsiniku eemaldamist; vt küsimus 5)

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Riiklikud kliimaeesmärgid peaksid olema siduvad, nagu need on praegu siduvad jõupingutuste jagamise määruse ning LULUCFi määruse alusel, ning riikide eesmärgid peaksid täiendama liidusisest kliimaeesmärki.	☒		☐	☐	☐	☐
* Riiklikud eesmärgid peaksid ühendama vastutuse võtmise ja paindlikkuse, näiteks tuleks seada põhieesmärk ja suurema paindlikkusega täiendav panustamine.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
* Siduvate riiklike kliimaeesmärkide asemel peaksid liikmesriigid andma oma panuse kogu ELi hõlmava eesmärgi saavutamisse, samaselt kehtiva taastuvenergia direktiivi alusel kohaldatavale mudelile.	☐	☒	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Eesti eelistab, et ELi-üleest kliimaeesmärki täiendavad liikmesriikide riiklikud eesmärgid, kusjuures riiklik eesmärk kujundatakse sektoriteülese (economy-wide) lähenemise alusel ning eelistatavalt ühe netoheite vähendamise eesmärgina, milles süsiniku sidumine on osa netoarvestusest. Eesti ei toeta eraldi siduvate eesmärkide kehtestamist üksikutele instrumentidele, sealhulgas süsiniku sidumisele või paindlikkuse mehhanismidele.

4) Mil määral nõustute allpool esitatud variantidega kliimameetmete jaotamise kohta liikmesriikide vahel?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Riiklike eesmärkide jaotamine peaks põhinema peamiselt kliimamuutuste leevendamiseks tehtavate jõupingutuste kulutõhususel.	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Kasvuhoonegaaside heite vähendamise riiklike eesmärkide jaotamine peaks põhinema peamiselt solidaarsusel, st liikmesriikide suhtelisel tegutsemisvõimel (nt SKP elaniku kohta).	☐	☐		☐ X	☐	☐
* Riiklike eesmärkide jaotamisel tuleks kombineerida kulutõhusust ja solidaarsust.	☐	☐		☐ X	☐	☐
* LULUCFi eesmärkide jaotamine peaks jätkuvalt põhinema sellel, kui suur on riigi osa kogu ELi majandatavast maast.	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Riiklike eesmärkide jaotamine peaks edendama liikmesriikidevahelist ühtlustamist, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus.	☐	☐	X	☐	☐	☐
* Riiklike eesmärkide jaotamisel tuleks arvesse võtta riigi olusid, sealhulgas eesmärgi alla kuuluvate majandussektorite suhtelist osakaalu riigis.	☐	☐	☐	☐	X	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

Eesti toetab economy-wide eesmärki ning liikmesriikide heite vähendamise kohustuste jaotamist mitmetegurilise meetodika alusel, mis arvestab kulutõhusust, liikmesriikide lähtepositsiooni, majandus- ja heitestruktuuri ning riikide eripärasid. Leiame, et antud küsimuses toodud vastusevariante saaks arvesse võtta economy-wide eesmärgi sees eri arvestussektorite mõttelise osa arvestamisel. LULUCF eesmärkide osakaalu arvestamine võib põhineda majandatava maa osakaalul, aga samal ajal on oluline, et selle eesmärgi täitmisel on arvestatud ja võimalik arvesse võtta metsade vanuselist struktuuri, orgaaniliste muldade (sh turvasmuldade) osakaalu ning kliimamuutustest tulenevaid riske, sh põud, üleujutused, kahjurid, riiklike eripärasid ja ajaloolist tausta. Economy-wide eesmärgi määramisel on Eesti on avatud lahendustele, mis toetavad liikmesriikide konvergenti, st eesmärkide ja pingutuste järkjärgulist ühtlustumist Euroopa Liidus. Samas on oluline, et selline lähenemine arvestaks liikmesriikide ajaloolist lähtepositsiooni. 1990. aasta baastase on olnud ELi kliimapolitiika keskne võrdluspunkt ning selle arvestamata jätmine moonutaks tegelikku panust, mida liikmesriigid on juba teinud. Eesti puhul tähendab see, et varasemad ulatuslikud heitevähendused peavad kajastuma ka tulevas kohustuste jaotuses.

5) Mil määral nõustute järgmiste variantidega 2040. aasta riiklike kliimaeesmärkide seadmisel?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Igal liikmesriigil peaks olema üks riiklik netoheite vähendamise eesmärk (sisaldab süsiniku eemaldamist).	☐	☐	☐	☒	☐	☐
* Igal liikmesriigil peaksid olema eraldi riiklikud heite vähendamise ja süsiniku eemaldamise eesmärgid.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
* Riiklike eesmäärke ei peaks olema. EL peaks keskenduma üksnes terviklikele meetmetele ELi tasandil, et saavutada kogu ELi hõlmav kliimaeesmärk.	☐	☒	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Peame mõtlema

Eesti eelistab, et ELi-ülel kliimaeesmärki täiendavad liikmesriikide riiklikud eesmärgid, kusjuures riiklik eesmärk kujundatakse sektoriteülese (*economy-wide*) lähenemise alusel ning eelistatavalt ühe netoheite vähendamise eesmärgina, milles süsiniku sidumine on osa netoarvestusest. Eesti ei toeta eraldi siduvate eesmärkide kehtestamist üksikutele instrumentidele, sealhulgas süsiniku sidumisele või paindlikkuse mehhanismidele. Samas on oluline, et paindlikkuse mehhanismide kasutamine oleks avatud võrdselt kõikidele Liikmesriikidele. Oluline on rakendada EL kliimamäärusesse sisse kirjutatud

kliimamääruse vahe-hindamisi, mille alusel saab Komisjon otsustada, kas tehnoloogiline areng on olnud piisav, et Liikmesriikidele seatud siduvaid kohustusi täita. Suurematel liikmesriikidel, kus on palju raksetööstust, on üldjuhul paremad eeldused kasutada mastaabiefektiga lahendusi nagu rahvusvahelised kasvuhoonegaaside krediidid või süsiniku kogumise ja ladustamise (CCUS) tehnoloogiad. Sellised lahendused on sageli kulutõhusamad suurtes majandustes, kus on olemas vastav tööstuslik baas ja taristu. Väiksemate majanduste puhul, nagu Eesti, on nende võimaluste rakendamine piiratum ja kulukam, mistõttu võib ühtne lähenemine tekitada ebaproportsionaalse majandusliku surve ning vähendada konkurentsivõimet. Seetõttu peab kohustuste jaotus ning paindlikkuste disain arvestama liikmesriikide erinevat suutlikkust selliseid lahendusi kasutada.

6) Mil määral nõustute järgmiste variantidega liikmesriikide võimalike heite vähendamise eesmärkide seadmisel 2040. aastaks?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Liikmesriikidel peaksid olema riiklikud heite vähendamise eesmärgid, mis hõlmavad kõiki heidet tekitavaid sektoreid.	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Riiklikud heite vähendamise eesmärgid ei tohiks hõlmata HKS 1 süsteemi alla kuuluvat heidet.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
* Riiklikud heite vähendamise eesmärgid ei tohiks hõlmata HKS 1 ja HKS 2 süsteemi alla kuuluvat heidet.	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

Eesti eelistab, et ELi-ülest kliimaeesmärki täiendavad liikmesriikide riiklikud eesmärgid, kusjuures riiklik eesmärk kujundatakse sektoriteülese (*economy-wide*) lähenemise alusel ning eelistatavalt ühe netoheite vähendamise eesmärgina, milles süsiniku sidumine on osa netoarvestusest. Eesti ei toeta eraldi siduvate eesmärkide kehtestamist üksikutele instrumentidele, sealhulgas süsiniku sidumisele või paindlikkusmehhanismidele. Samas on oluline, et paindlikkusmehhanismide kasu oleks avatud võrdselt kõikidele Liikmesriikidele

7) Mil määral nõustute järgmiste variantidega liikmesriikide süsiniku eemaldamise eesmärkide seadmisel 2040. aastaks?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Riiklikud netoeemaldamise eesmärgid peaksid hõlmama ainult LULUCFi sektorit.	X	☐	☐	☐	☐	☐
* Riiklikud netoeemaldamise eesmärgid peaksid hõlmama LULUCFi ja põllumajandussektorit (AFOLU).	☐ X	☐	☐		☐	☐
* Riiklikud süsiniku eemaldamise eesmärgid peaksid hõlmama nii LULUCFi sektorit kui ka süsiniku püsivat eemaldamist.	☐	☐	☐	☐	☐	X
* Liikmesriikidel peaks olema kaks eraldi riiklikku süsiniku eemaldamise eesmärki: üks LULUCFi sektori jaoks ja teine püsiva eemaldamise jaoks.	X	☐	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

LULUCF eesmärk peaks kuuluma netoheite eesmärgi hulka. Samas tuleb netoheite eesmärgi seadmisel võtta arvesse, et LULUCF-sektor sõltub suurel määral looduses toimuvatest protsessidest, mistõttu ei ole mõistlik seada sellele ühe konkreetse aasta põhist ranget numbrilist eesmärki. Selle asemel tuleks eesmäärke käsitleda pigem pikaajalise suuna või trendina, mis arvestab loodusliku sidumise muutlikkust ja ebakindlust. Samal ajal peab raamistik vältima olukorda, kus liiga suur osa kliimaeesmärkide täitmise koormusest pannakse LULUCF-sektorile. Eesti ei toeta eraldi siduvate eesmärkide kehtestamist looduslikule ega tehnoloogilisele süsiniku sidumisele, kuna see vähendaks kulutõhusust ja piiraks liikmesriikide otsustusruumi. Samas on oluline, et paindlikkusmehhanismide kasutamine oleks avatud võrdselt kõikidele Liikmesriikidele

Seejuures tuleb arvestada, et suurematel liikmesriikidel, kus on palju rasketööstust, on üldjuhul paremad eeldused kasutada mastaabiefektiga lahendusi, nagu süsiniku kogumise ja ladustamise (CCUS) tehnoloogiad. Sellised lahendused on sageli kulutõhusamad suurtes majandustes, kus on olemas vastav tööstuslik baas ja taristu. Väiksemate majanduste puhul, nagu Eesti, on nende võimaluste rakendamine piiratum ja kulukam, mistõttu võib ühtne lähenemine tekitada ebaproportsionaalse majandusliku surve ning vähendada konkurentsivõimet. Seetõttu peab kohustuste jaotus ning paindlikkuste disain arvestama liikmesriikide erinevat suutlikkust selliseid lahendusi kasutada.

8) Läbivaadatud Euroopa kliimamääruses leppisid kaasseadusandjad kokku, et toetavad õiguslikult siduvat 2040. aasta eesmärki vähendada netoheidet 90%, millest 85% on kaetud liidusisese vähendamise eesmärgiga ja kuni 5% rahvusvaheliste ühikutega. Mil määral nõustute järgmiste variantidega, milline peaks olema rahvusvaheliste ühikute ja liikmesriikide eesmärkide suhe?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
Riiklikel eesmärkidel peaks olema liidusisene komponent, mille saavutamiseks tuleb igal liikmesriigil võtta kliimameetmeid, ja liiduväline komponent, mille saavutamiseks tuleb igal liikmesriigil osta rahvusvahelisi ühikuid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Liikmesriikidel peaks olema võimalik tasakaalustada liidusiseseid ja rahvusvahelisi heite vähendamise jõupingutusi, tingimusel et täidetakse Euroopa kliimamäärust.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Riiklikud eesmärgid peaksid olema liidusiseseid. Rahvusvahelisi ühikuid tuleks hankida ELi tasandil, näiteks ELi osturahastu kaudu, mille rahastamisesse liikmesriigid panustavad.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

Eesti ei toeta eraldi siduvate eesmärkide kehtestamist üksikutele instrumentidele nagu rahvusvahelised kasvuhoonegaaside krediidid, kuna see vähendaks kulutõhusust ja piiraks liikmesriikide otsustusruumi. Seejuures tuleb arvestada, et suurema majandusega liikmesriikidel, kellel on ka arenguriikides eelnevad majandushuvid ja oma riigiga seotud ettevõtted, on üldjuhul paremad eeldused kasutada mastaabiefektiga lahendusi, nagu rahvusvahelised kasvuhoonegaaside krediidid. Väiksemate majanduste puhul, nagu Eesti, on nende võimaluste rakendamine piiratum ja kulukam, mistõttu võib ühtne lähenemine tekitada ebaproportsionaalse majandusliku surve ning vähendada konkurentsivõimet. Seetõttu peab kohustuste jaotus ning paindlikkuste disain arvestama liikmesriikide erinevat suutlikkust selliseid lahendusi kasutada. Ühikute kasutamine peab olema selgelt reguleeritud ja ei tohi tekitada olukorda, kus see võib kahjustada EL siseste põllumajandus- ja metsandussektori süsinikuprojektide rahastamist, mis on täna juba niigi piiratud.

Lisaks ei tohi see tekitada LR vahel ebavõrdset olukorda, kus osad LR saavad oma heite vähendamise asemel osta ühikuid.

Riiklike eesmärkide täitmine ja paindlikkus

9) Palun järjestage järgmised poliitikavariandid, kuidas tuleks läheneda 2030. aasta järgsete riiklike kliimaeesmärkide täitmisele?

	Esimene valik	Teine valik	Kolmas valik
Iga-aastane nõuete täitmine. Selle variandi puhul tuleb kindlaks määrata täpne trajektoor, mida liikmesriigid peavad igal aastal järgima, et saavutada oma riiklikud 2040. aasta eesmärgid, arvestades teatavat paindlikkust.	☐	☐	☒
Mitmeaastane nõuete täitmine. Selle variandi puhul põhineb nõuete täitmine kasvuhoonegaaside keskmisel netoheitel või eemaldamisel mitme aasta jooksul, nt kahel viieaastasel perioodil.	☐	☒	☐
Nõuete täitmine viimaseks aastaks. Selle variandi puhul on oluline üksnes eesmärgini jõudmine nõuete täitmise perioodi lõpus, mis tähendab, et kasvuhoonegaaside heide või eemaldamine viimasel aastal peab olema vähemalt võrdne 2040. aasta vastava riikliku eesmärgiga. Samuti võib teha vahehindamise (nt 2035. aastal) või hindamise mõne viimase aasta jooksul.	☒	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Liialt jäik ja detailne raamistik, mis sisaldab arvukaid vahe-eesmärke ja keerukaid aruandlusnõudeid, võib suurendada halduskoormust nii liikmesriikidele kui ka ettevõtjatele, ilma et see tooks kaasa proportsionaalselt suuremat kliimamõju. Näiteks on mitmed LULUCFi meetmed pikaajalised, kuid eesmärgid ja vastavuskontrollid on määratud lühiajaliselt (5 aastat). Looduspõhised meetmed, nagu soode taastamine ja metsastamine, on pikaajalise strateegia seisukohalt olulise tähtsusega, kuid need hakkavad mõõdetavat mõju avaldama alles vähemalt 10 aasta pärast.

10) Mil määral nõustute, et järgmised meetmed annaksid liikmesriikidele nende eesmärkide täitmisel piisavalt paindlikkust ja kaitseksid samas keskkonnavalast terviklikkust?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Paindlikkuse liik. Liikmesriigid peaksid saama kasutada paindlikkusmeetmeid, mis sarnanevad praegusele jõupingutuste jagamise määruse ning LULUCFi määruse alusel antud paindlikkusele, ilma et tehtaks olulisi muudatusi.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
* Paindlikkuse liik. ELi üldeesmärgi raames peaks liikmesriikidel olema võimalik kompenseerida üksteise jõupingutusi heite vähendamisel ja süsiniku eemaldamisel.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
* Paindlikkuse liik. Liikmesriikidel peaks olema võimalus kompenseerida kasvuhoonegaaside heite vähendamise jõupingutusi suurema pingutamise ja süsiniku eemaldamiseks ja vastupidi.	☐	☐	☐	☒	☐	☐

<p>* Paindlikkuse liik. Liikmesriikidel peaks olema võimalus kompenseerida kasvuhoonegaaside heite vähendamise jõupingutusi suurema pingutamisega süsiniku püsivaks eemaldamiseks ja vastupidi.</p>	☐	☐	☐	X	☐	☐
<p>* Juurdepääs paindlikkusele. Liikmesriigid peaksid saama kasutada suuremat paindlikkust, kui nad tõsiselt pingutavad, et saavutada eelnevalt kindlaks määratud ühised peamised tulemusnäitajad, mille kohta neil tuleb aru anda näiteks tulevaste riiklike energia- ja kliimakavade täitmise raames.</p>	☐	☐	☐	X	☐	☐
<p>* Juurdepääs paindlikkusele. Liikmesriikidele tuleks anda teatav paindlikkus oma põhieesmärgi saavutamiseks ning sellest erinev ja laiem paindlikkus oma täiendava panuse andmiseks.</p>	☐	☐	X	☐	☐	☐
<p>* Juurdepääs paindlikkusele. Paindlikkus looduslike häiringute või metsakasvu muutuste mõjuga tegelemisel või asjakohaste struktuursete meetmete võtmisel kerksuse pikaajaliseks</p>	☐	☐	☐	☐	X	☐

<p>suurendamiseks peaks põhinema liikmesriikide poliitikal ja meetmetel, mitte olema seotud ELi eesmärgi saavutamiselega.</p>						
<p>* Juurdepääs paindlikkusele. Paindlikkus peaks olema seotud kaitsemeetmetega, mis takistavad kliimameetmete saavutamist ökosüsteemi degradeerumise, elurikkuse vähenemise või biomassi või mulla süsinikusisalduse lühiajalise vähendamise kaudu ning tagavad, et paindlikkus toetab muldade ja metsade pikaajalist kerksust.</p>	☐	☐	☐	X	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Paindlikkused peaksid olema väga selgelt üheselt arusaadavad ja lihtsasti kasutatavad. Praegu on paindlikkustega liikmesriikidel palju segadust, kas mida ja millal kasutada saab ning mis järjekorras.

Kehtivas 2030. aasta raamistikus on paindlikkusi nii liikmesriikidele kui ka erinevate sektoraalsete kliima poliitikainstrumentide (JJM/ESR, LULUCF, HKS/ETS) vahel küll ette nähtud, kuid osa neist ei ole kõigile liikmesriikidele kasutatavad või on nende kasutamine praktikas osutunud sageli väga keeruliseks. Nt Eesti ei saa praegu kasutada JJM ja HKS vahelist ülekantavust, ehkki oleme korduvalt niisugust ettepanekut teinud – see on lubatud ainult ca 9 LR-le. Eesti jaoks on LULUCF sektori paindlikkused eriti tähtsad, võttes arvesse selle sektori olulisust, rolli ning keerukust.

Lisaks on mitmed praegused mehhanismid tehniliselt keerukad, aeglased või vähese etteaimatavusega, mistõttu paindlikkusest kui abivahendist võib kujuneda lisakoormus või hoopis ebakindluse allikas. Hetkel tekitab probleeme ka mitme paindlikkuse kasutatavuse sõltumine ELi ülese eesmärgi täitmisest (nt LULUCF ja põllumajanduse looduslike häiringutega seotud erandi kasutamine), mis takistab neid liikmesriike, kes on oma eesmärgid iseseisvalt täitnud.

Eesti jaoks on oluline, et vahemiku 2031-2040 EL kliima- ja energiavaldkonna õigusraamistiku paindlikkusmehhanismide kujundamisel lubatakse liikmesriigil oma kliima- ja energiaeesmärkide saavutamist mõjutavate õigusaktide ja meetmete üleselt netoheite vähendamise riigiülese sihttaseme piires sektorite sihttasemete saavutamisse panustamise ulatust vajadusel ümber jaotada.

11) Kuidas saab edendada ELi eesmärgi ühist saavutamist selle abil, et liikmesriigid toetavad üksteise jõupingutusi heite vähendamisel ja siduvate eesmärkide saavutamisel?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Liikmesriigid saavad praegu üksteist toetada neile eraldatud heitkogustega kahepoolse kauplemise abil, mille puhul tehingujärgne hindade läbipaistvus on piiratud. Liikmesriikidel peaks olema praegusega sarnane paindlikkus ilma oluliste muudatusteta.	X	☐	☐	☐	☐	☐
* Kahepoolsete kauplemisvõimaluste ja tegeliku kauplemise läbipaistvust tuleks suurendada.	☐	☐	X	☐	☐	☐
* EL peaks rohkem hõlbustama kahepoolset kauplemist ja/või ELi eesmärgi ühist saavutamist (nt ELi rahastu kaudu).	☐	☐	☐	X	☐	☐
* Liikmesriikidel peaksid olema suuremad võimalused toetada projekte teistes liikmesriikides.	☐	☐	☐	X	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

12) Mil määral nõustute järgmiste meetmetega, mida tuleks võtta, kui liikmesriikide edusammud oma riiklike eesmärkide ja nendega seotud vahe-eesmärkide täitmisel ei ole piisavad?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Liikmesriikidelt tuleks nõuda täiendavate meetmete võtmist komisjoni soovitude põhjal.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
* Liikmesriigid peaksid tegema rahalisi sissemakseid ELi osturahastusse, et toetada heite vähendamise või süsiniku eemaldamise projekte, mis toimuvad nende riigi territooriumil.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
* Liikmesriigid peaksid tegema rahalisi sissemakseid ELi osturahastusse, millest investeeritakse heite vähendamise või süsiniku eemaldamise projektidesse, mis toimuvad igal pool ELis.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
* Liikmesriigid peaksid tegema rahalisi sissemakseid ELi rahastusse, millest investeeritakse kvaliteetsetesse heite vähendamise või süsiniku eemaldamise projektidesse, mis toimuvad ELi-välistes riikides.	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

Oluline on rakendada EL kliimamäärusesse sisse kirjutatud kliimamääruse vahe-hindamisi, mille alusel saab Komisjon otsustada, kas tehnoloogiline areng on olnud piisav, et liikmesriikidele seatud siduvaid kohustusi täita.

4. osa. Parem seire, aruandlus ja tõendamine, ELi tugimeetmed põllumajandusliku toidutööstuse ja metsanduse väärtusahelate jaoks ning süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määruse

läbivaatamine

Praeguses poliitikaraamistikus toetavad heite vähendamist riiklikud eesmärgid, HKS 1 ja HKS 2 süsteemi alla kuuluvate sektorite süsiniku hinnastamine ning valdkondlikud õigusaktid (nt autode CO₂ heite normid).

Põllumajandus- ja metsandussektoriga seotud heite vähendamist ja süsiniku eemaldamist toetatakse riiklike eesmärkide, ühise põllumajanduspoliitika ning süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määruse kaudu. Määrus vaadatakse 2026. aastal läbi, et hinnata võimalust lisada süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse sertifitseerimisraamistikku kestlikust loomakasvatusest tuleneva heite vähendamise. Lisaks on määruse läbivaatamine võimalus selgitada, kuidas määrust saaks kasutada mitte üksnes täiendava kliimakasu sertifitseerimiseks (sertifitseeritud ühikute väljaandmisega), vaid ka kliima ja kestlikusalastest headest tulemustest teatamiseks ilma sertifitseeritud ühikuid välja andmata, et anda aru põllumajandusliku toidutööstuse ja metsanduse väärtusahelate heite kohta (mõjuala 3).

Samal ajal esitati hiljuti vastu võetud ELi konkurentsivõimelise ja kestliku biomajanduse strateegilises raamistikus algatus uurida nn ELi ostuklubi loomist, et käima lükata süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse turg ja anda selge signaali süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse nõudluse kohta.

13) Mil määral nõustute järgmiste variantidega, et tugevdada kogu ELi hõlmavaid tugimeetmeid kliimameetmete edendamiseks põllumajanduse ja metsanduse tarneahelates?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Süsinikupõllunduse edendamiseks ei ole vaja ELi tugimeetmeid.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
* EL peaks hõlbustama vabatahtliku ELi ostuklubi loomist, et koondada eraettevõtete nõudlus süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse ühikute (sertifitseeritud ühikud) ostmiseks ilma täiendava avaliku sektori toetuseta.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
* EL peaks looma vabatahtliku kogu ELi hõlmava süsteemi süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse ühikute						

(sertifitseeritud ühikute) ostmiseks. Ettevõtjad, riikide valitsused ja EL võiksid kasutada seda vahendit süsinikupõllunduse meetmete ühiseks rahastamiseks.	☐	☐	☐	X	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	---	-----------------------	-----------------------

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

14) Mil määral nõustute järgmiste variantidega süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määrase muutmiseks?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
Süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määrase kohaldamisala tuleks laiendada, et see hõlmaks loomakasvatuse heite (st soolesisese fermentatsioonist ja sõnnikukäitlusest tuleneva heite) vähendamist.	☐	☐	☐	☐	X	☐
Süsiniku eemaldamise ja süsinikupõllunduse määrus tuleks läbi vaadata, et võimaldada kliima- ja kestlikusalaste heade tulemuste vabatahtlikku sertifitseerimist ilma sertifitseeritud ühikuid välja andmata, et anda aru põllumajandusliku toidutööstuse ja metsanduse väärtusahelate heite kohta (mõjuala 3).	☐	☐	X	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

15) Mil määral nõustute järgmiste variantidega, et toetada poliitika kavandamist ning põllumajanduses ja metsanduses süsiniku eemaldamise ja põllumajandusest tuleneva muu kui CO₂ heite seire ühtlustamist, mis soodustaks kulude kokkuhoidu, investeeringuid ja lihtsustamist liikmesriikide ja ettevõtjate [OBJ:OBJ]?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Olen neutraalsel seisukohal	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
* Riiklikud seiresüsteemid tuleks muuta kiiremaks ja täpsemaks, et need kajastaksid paremini kliimameetmeid kohapeal ja võimaldaksid meetmeid kulutõhusalt kavandada.	☐	☐	☐	☐	X	☐
* EL peaks töötama selle nimel, et parandada riiklike ja ettevõtete kasvuhoonegaaside inventuuride ja süsinikuturgude integreerimist.	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Riiklike investeeringuid täiustatud seiresüsteemidesse tuleks täiendavalt tunnustada ja riiklike eesmärkidega seoses premeerida.	☐	☐	☐	☐	X	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

kuni 500 tähemärki

16) Mil määral nõustute järgmiste variantidega, mis on mõeldud selleks, et raietooteid paremini edendada ja säilitada süsinikku toodetes?

* Nõuda üksikasjalikumalt riiklikku aruandlust raie- ja saagisandmete kohta, sealhulgas andmete esitamist tootepõhise süsinikusalduse, toodete kasutusea ning tootmis- või tarbimisstatistika kohta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
* Teha uut standarditud statistikat selliste uudsete pika kasutuseaga toodete kohta nagu puidutooted (nt ristkihtliimpuit) ja muud puidust bioressursipõhised tooted	☐	☐	☐	☐	X	☐
* Nõuda liikmesriikidelt puidu varumise ja kasutamise riiklikku hindamist, mille puhul võetakse muu hulgas arvesse mõju metsaökosüsteemide seisundile, elurikkusele ja pikaajalisele vastupanuvõimele, et saada paremat teavet metsade kaitse ja puidu kasutamise optimaalsete valikute tegemiseks	☐	☐	X	☐	☐	☐
* Nõuda liikmesriikidelt aruandlust imporditud biomassist toodetud raie- ja saagisandmete kohta	☐	☐	X	☐	☐	☐

Millist muud varianti või variantide kombinatsiooni tuleks arvesse võtta?

Toetame kliimapoliitika raamistiku lihtsustamist, aruandluskoormuse vähendamist, ELi aruandlustsüklite paremat kooskõla rahvusvaheliste kohustustega ning digitaliseerimise laiemat kasutamist aruandluses ja andmevahetuses. Vältida tuleb liigset halduskoormust.